

ЕТИЧНА РАДА

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5,
тел.: (044) 277-76-29, (044) 277-76-32
e-mail: ec@court.gov.ua

ETHICS COUNCIL

01601, Kyiv, Lypska St., 18/5,
tel.: (044) 277-76-29, (044) 277-76-32
e-mail: ec@court.gov.ua

11 серпня 2025 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№42

***Про невідповідність кандидата
на посаду члена Вищої ради правосуддя
Камінської Наталії Василівни
критеріям професійної етики та доброчесності
для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя***

Етична рада у складі Голови Етичної ради Кишакевича Л.Ю., Заступника Голови Етичної ради сера Е. Хупера, членів Ради: Пітера Ф. Шенка, Перлінг Л., Сіверіна В.І., Трясуна Ю.Р., дистанційно в режимі відеоконференції провівши оцінювання відповідності кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Камінської Наталії Василівни критеріям професійної етики та доброчесності, відповідно до Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Регламенту Етичної ради, затвердженого рішеннями Етичної ради від 01.12.2021 № 1 та від 09.12.2021 № 4 зі змінами, внесеними рішенням Етичної ради від 26.04.2022 № 4 (далі – Регламент), Методології оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої ради правосуддя критерію професійної етики та доброчесності, затвердженої рішенням Етичної ради від 09.12.2021 № 5 (далі – Методологія),

в с т а н о в и л а:

Відповідно до частини 14 статті 9¹ Закону України «Про Вищу раду правосуддя» Етична рада проводить відбір кандидатів на посади членів Вищої ради правосуддя у два етапи:

1) проведення відбору кандидатів за результатами розгляду поданих кандидатами документів, результатів спеціальної перевірки і відповідної інформації з відкритих джерел та формування списку кандидатів, допущених до співбесіди;

2) проведення співбесіди з відібраними кандидатами та визначення списку кандидатів для рекомендації органам, що обирають (призначають) членів Вищої ради правосуддя.

Етична рада отримала копії документів Камінської Н.В. для участі у конкурсі на посаду члена Вищої ради правосуддя від та рішенням Етичної ради від 07 листопада 2024 року № 12 кандидата допущено до співбесіди.

Вивчивши документи Камінської Н.В. для участі у конкурсі, її письмові пояснення та документи, які вона надав на запити Етичної ради, інформацію, отриману від Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) і Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ), інформацію, отриману з відкритих джерел та від громадських організацій, провівши співбесіду з нею, Етичною радою встановлено таке.

1. Щодо недотримання вимог академічної доброчесності

У період з 2004 по 2020 рік Камінська Н.В. обіймала посади викладача, старшого викладача, доцента та професора у Національній академії внутрішніх справ. Під її керівництвом було захищено ряд дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, кандидата юридичних наук, зокрема:

- Дисертація Березенка Віктора Вікторовича на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук “Правовий режим державного кордону України: конституційно-правові аспекти регулювання та захисту” (2017).

- Дисертація Шевченко Алли Олександрівни на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук “Муніципально-правовий статус територіальної громади в Україні та зарубіжних державах” (2020).
- Дисертація Моргуна Вячеслава Васильовича на здобуття ступеня доктора філософії “Конституційно-правове забезпечення матеріальної та фінансової основ місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних державах” (2021).

Етична Рада виявила у таких наукових роботах ряд збігів, без посилань на текст дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук “Європейська система місцевого і регіонального самоврядування (міжнародно-правові засади становлення, функціонування та розвитку)” Кандидатки, яка була опублікована у 2013 році. Вказане підтверджується порівняльною таблицею, у якій наведено повні текстові збіги між абзацами з дисертації Кандидатки та трьох дисертацій аспірантів (Додаток 1).

Під час співбесіди з Етичною Радою на запитання щодо дублювання тексту в дисертації Кандидатки та в дисертації її аспірантів без наведення відповідних посилань Камінська Н.В. зазначила, що надавала згоду згаданим трьом особам на використання частин своєї дисертації у дисертаціях цих осіб з належними посиланнями. Відтак наукові роботи кандидатів виконано з дотриманням положень статті 443 «Використання твору з дозволу суб’єкта авторського права» Цивільного кодексу України.

Згідно з частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту» порушенням академічної доброчесності вважається академічний плагіат, а саме оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Відповідно до п. 13 постанови Кабінету Міністрів України “Про присудження ступеня доктора філософії” від 6 березня 2019 р. № 167 після завершення здобувачем відповідної освітньо-наукової програми науковий

керівник здобувача готує висновок з оцінкою його роботи у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану. Науковий керівник забезпечує належне та своєчасне виконання своїх обов'язків.

Етична Рада має обґрунтований сумнів, що Камінська Н.В. враховуючи вимоги законодавства щодо академічної доброчесності, діяла сумлінно та добросовісно, підтверджуючи у своїх висновках як наукова керівниця, що роботи вищезазначених аспірантів відповідають вимогам законодавства, встановленим щодо написання дисертації. Відтак Етична рада має обґрунтовані сумніви у відповідності Кандидатки такому показнику критерію професійної етики та доброчесності як сумлінність (п. 1.3.4 Методології) та чесність (п. 1.3.2 Методології).

2. Щодо непідтверджених джерел походження коштів на придбання нерухомості та погашення кредиту

Мати Кандидатки, Пронюк В.В. 20.09.2021 року придбала квартиру у місті Києві загальною площею 72,1 кв.м за 1 329 36,00 грн. Згодом, 16.02.2023 року, мати Камінської Н.В. подарувала вказану квартиру Кандидатці. Як повідомила Камінська Н.В. під час співбесіди з Етичною Радою, Кандидатка разом з дочкою проживає у вказаній квартирі з 2021 року.

Під час співбесіди на запитання Етичної Ради щодо джерел походження коштів на придбання квартири Камінська Н.В. зазначила, що квартира була придбана на кошти Кандидатки та її матері з метою спільного використання. Також Кандидатка зазначила, що для придбання квартири надала матері 18 000 дол. США (орієнтовно 480 600 грн за офіційним курсом Національного банку України станом на дату придбання квартири).

Як повідомила Камінська Н.В. у відповіді на письмовий запит Етичної Ради, джерелами походження коштів на придбання вказаної квартири були доходи її матері, отримані виплати при звільненні з роботи у зв'язку з виходом на пенсію, за невикористані тривалі відпустки та інші виплати, а також кошти

з депозитних рахунків. Крім того, Камінська Н.В. передала матері 18 000 дол. США, які були зняті з депозитних рахунків та накопичені протягом тривалого часу.

Під час співбесіди, Кандидатка вказала, що джерелами походження на надання матері 18 000 дол. США були її заощадження на депозитних рахунках з 2019 року, заробітна плата, яку вона отримувала протягом тривалого часу, та інші заощадження.

Водночас у відповідях на письмові запитання Етичної Ради Камінська Н.В. не надала вичерпних пояснень та документів, які б підтверджували наявність у Кандидатки та у матері Кандидатки коштів на придбання вказаної квартири.

Зважаючи на це, Етична рада має обґрунтовані сумніви щодо відповідності кандидата п. 1.3.7. Методології, а саме законності джерел походження майна як самого кандидата, так і членів його родини, а також відповідності рівня життя їхнім задекларованим і законним доходам.

3. Щодо непідтверджених джерел походження коштів, розміщених на банківських рахунках у розмірі 430 286,00 грн і 3 380 дол. США та готівкових коштів у розмірі 27 000 дол. США

У своїй декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі - електронна декларація) за 2022 та 2023 рік Кандидатка задекларувала значні суми готівкових коштів та коштів, розміщених на банківських рахунках.

Згідно з електронною декларацією Кандидатки за 2022 рік, їй на праві власності належали кошти, розміщені на банківських рахунках, сукупний розмір яких складав 499 957 грн та 3 000 дол. США. Згідно з електронною декларацією Кандидатки за 2023 рік, їй на праві власності належали кошти, розміщені на банківських рахунках, сукупний розмір яких складав 430 286,00 грн та 3 380 дол. США. Згідно з електронною декларацією Кандидатки за 2022

рік, їй на праві власності належали готівкові кошти у розмірі 20 000 дол. США. Згідно з електронною декларацією Кандидатки за 2023 рік, їй на праві власності належали готівкові кошти у розмірі 27 000 дол. США.

У своїй відповіді на письмові запитання Етичної Ради щодо джерел походження цих коштів Кандидатка вказала, що джерелами походження коштів були заробітна плата за основним місцем роботи і за сумісництвом та подарунки. Крім того, під час співбесіди з Етичною Радою Кандидатка щодо джерел походження цих коштів Кандидатка зазначила, що підтверджує усі пояснення, надані нею щодо цього питання у межах конкурсу на посаду судді Конституційного Суду України.

Під час співбесіди з Етичною Радою Камінська Н.В. вказала, що джерелом походження частини вказаних готівкових коштів та коштів, розміщених на банківських рахунках, а саме 30 000 фунтів, є кошти, які подарували їй дід та батько у 1995 році.

Кандидатка також зазначила, що племінник, брат та сестра її дідуся проживали та працювали у Великій Британії. Відповідно до пояснень Кандидатки, на початку 90-х років ці особи переїхали до України та вирішили подарувати значну суму коштів діду Кандидатки, який, у свою чергу, у 1995 році подарував ці кошти Кандидатці.

Під час співбесіди Камінська Н.В. також вказала, що джерелом походження вказаних коштів була її заробітна плата і заощадження за попередній період, а також подаровані їй у 2011 році її батьком грошові кошти. При цьому Кандидатка не зазначила точну суму подарованих коштів.

Таким чином Кандидатка не надала жодних підтверджень про отримання нею чи її дідом 30 000 фунтів стерлінгів, а також не вказала суму подарованих їй батьком коштів та не надала підтверджень, Етична Рада має обґрунтовані сумніви у достовірності інформації наданої Кандидаткою, а також щодо законності джерел походження коштів, розміщених на банківських рахунках у розмірі 430 286,00 грн і 3 380 дол. США та готівкових коштів у розмірі 27 000 дол. США.

Зважаючи на це, Етична рада має обґрунтовані сумніви щодо відповідності кандидата такому показнику критерію професійної етики та доброчесності як чесність (п. 1.3.2 Методології), а також щодо відповідності кандидата п. 1.3.7. Методології, а саме законності джерел походження майна як самого кандидата, так і членів його родини, а також відповідності рівня життя їхнім задекларованим і законним доходам.

Враховуючи вищезазначені обґрунтовані сумніви як окремо, так і в сукупності, керуючись пунктами 2.3, 3.1, 3.15.1, 3.2 Регламенту Етичної ради, Методологією, статтею 9-1 Закону України «Вищу раду правосуддя», Прикінцевими і перехідними положеннями Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя», Етична рада

у х в а л и л а:

кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Камінську Наталію Василівну визнати такою, що не відповідає критерію професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя.

Голова Етичної ради

(підпис)

Л. Ю. Кишакевич

Міністерство внутрішніх справ України Національна академія внутрішніх справ УДК 342.7:614(747)(4) Моргун Вячеслав Васильович Подається на здобуття ступеня доктора філософії Дисертація конституційно-правове забезпечення матеріальної та фінансової основ місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних державах Науковий керівник Камінська Наталія Василівна, доктор юридичних наук, професор 2021	Київський національний університет імені Тараса Шевченка УДК 339; 341.1–341.2 Камінська Наталія Василівна Європейська система місцевого і регіонального самоврядування (міжнародно-правові засади становлення, функціонування та розвитку) Науковий консультант: Білас Іван Григорович, Заслужений юрист України доктор юридичних наук, доктор історичних наук, професор 2013
Органи місцевого самоврядування самостійні в неpolітичній сфері, в господарській і громадській діяльності, яка не належать до сфери державних інтересів. У політичній сфері вони виступають як органи держави, що виконують функції, делеговані органам місцевого самоврядування державою. Держава не втручається у справи місцевого самоврядування, обумовлює співіснування на місцевому рівні його органів з урядовими. (ст. 40)	Органи самоврядування самостійні в неpolітичній сфері, господарській і громадській діяльності, які не належать до сфери державних інтересів, у політичній сфері виступають як органи держави, що виконують її функції. Держава не втручається у справи місцевого самоврядування, обумовлює співіснування на місцевому рівні його органів з урядовими. (ст 24)

Отже, за цією теорією не існує особливих справ у віданні місцевих товариств, усі вони загальнодержавні. Органи місцевого самоврядування організовуються як самоврядні територіальні спілки, яким доручається ведення державних справ у межах їх територій. Здійснення місцевого самоврядування органами місцевого самоврядування за уповноваженням держави є однією з основних відмінностей державних теорій місцевого самоврядування від суспільної теорії і теорії вільної громади. Органи місцевого самоврядування підпорядковані державі, можуть не мати власної компетенції, діють за принципом «дозволено лише те, що передбачене законом». Ця теорія передбачає суттєвий вплив державних інтересів на місцеві органи, виконання ними державно-владних повноважень. До того ж державницька теорія покладена в основу континентальної правової системи (Франція, Італія, Іспанія, Бельгія, ряду держав Латинської Америки, Близького Сходу, франкомовної Африки, певних штатів США). (ст 41)	За цією теорією не існує особливих справ у віданні місцевих товариств, усі вони загальнодержавні. Органи місцевого самоврядування організовуються як самоврядні територіальні спілки, яким доручається ведення державних справ у межах їх територій. Вони підпорядковані державі, можуть не мати власної компетенції, діють за принципом "дозволено лише те, що передбачене законом". Отже, недоліками можна визначити суттєвий вплив державних інтересів на місцеві органи, виконання ними державно-владних повноважень, що спричиняє зростання чиновного апарату, видатків на його утримання тощо. Державницька теорія покладена в основу континентальної правової системи (Франція, Італія, Іспанія, Бельгія, ряду держав Латинської Америки, Близького Сходу, франкомовної Африки, певних штатів США). (ст25-26)
--	---

Слід зазначити, що соціально-правова структура такого багатоаспектного явища включає громадян держави та іноземців, осіб без громадянства, які постійно проживають у селі, селищі, містах і користуються за конституцією такими ж правами і свободами, виконують такі ж обов'язки, як і громадяни держави, за винятками, встановленими законами. (ст. 61)	Слід зазначити, що соціально-правова структура такого багатоаспектного явища включає громадян держави та іноземців, осіб без громадянства, які постійно проживають у селі, селищі, містах і користуються за конституцією такими ж правами і свободами, виконують такі ж обов'язки, як і громадяни держави, за винятками, встановленими законами. (ст. 163)
територіальні громади як добровільні об'єднання діють на підставі статуту або за рішенням місцевих референдумів об'єднуються з іншими громадами з метою здійснення самоврядування в межах конституції та законів держави. (ст. 152)	Такі добровільні об'єднання діють на підставі статуту або за рішенням місцевих референдумів об'єднуються з іншими громадами з метою здійснення самоврядування в межах конституції та законів держави. (ст. 163)

<i>Міністерство внутрішніх справ України</i> <i>Національна академія внутрішніх справ</i> <i>УДК 342.25; 340.5</i> <i>Шевченко Алла Олександрівна</i> <i>Дисертація муніципально-правовий статус територіальної громади в Україні та зарубіжних державах</i> <i>Подається на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук</i> <i>Науковий керівник Камінська Наталія Василівна, доктор юридичних наук, професор</i>	<i>Київський національний університет імені Тараса Шевченка</i> <i>УДК 339; 341.1–341.2</i> <i>Камінська Наталія Василівна</i> <i>Європейська система місцевого і регіонального самоврядування (міжнародно-правові засади становлення, функціонування та розвитку)</i> <i>Науковий консультант: Білас Іван Григорович, Заслужений юрист України доктор юридичних наук, доктор історичних наук, професор</i> <i>2013</i>
---	---

2020	
Передбачалось, що органи самоврядування самостійні в неполітичній сфері, господарській і громадській діяльності, які не належать до сфери державних інтересів, у політичній сфері виступають як органи держави, що виконують її функції. Таким чином, роль держави полягала фактично у не втручанні у справи місцевого самоврядування, забезпеченні співіснування на місцевому рівні його органів із загальнодержавними, зокрема, урядовими. (ст. 29-30)	Органи самоврядування самостійні в неполітичній сфері, господарській і громадській діяльності, які не належать до сфери державних інтересів, у політичній сфері виступають як органи держави, що виконують її функції. Держава не втручається у справи місцевого самоврядування, обумовлює співіснування на місцевому рівні його органів з урядовими. (ст. 24)
За його ініціативою послідовниками було розроблено конституцію таких спільностей, згідно з якою передбачалось функціонування комун на основі колективної праці, громадської власності, рівності прав та обов'язків їх членів, виборності управлінських органів. Тоді органи самоврядування вже не вважались виключно органами держави, а насамперед громад, які були автономними відносно державної влади. (ст. 28)	Він розробив конституцію таких спільностей, заявою комуни повинні функціонувати на основі колективної праці, громадської власності, рівності прав та обов'язків своїх членів. Загалом органи самоврядування вже не вважались виключно органами держави, а й громад, відокремлених від останньої. (ст. 23)

Водночас ідеї невідчужуваності, недоторканності прав та інтересів громад дещо суперечливі, оскільки маються на увазі територіальні одиниці, створені державою. (ст. 29)	Але ідея невідчужуваності, недоторканності прав громад дещо суперечлива, адже йдеться про територіальні одиниці, створені державою. (ст. 24)
Концепції та теорії місцевого самоврядування відіграють велику роль в удосконаленні чинного законодавства та правил юридичної техніки, будучи не стільки ідеальною моделлю юридичних явищ та процесів, скільки виконуючи функції систематизації права, його кодифікації, надання йому випереджаючого прогнозуючого характеру та активного начала. Усі вони є науковим відтворенням тих політичних, правових, соціологічних моделей, які їм передують та які вони покликані забезпечити. (ст.33)	Концепції та теорії місцевого самоврядування відіграють велику роль в удосконаленні чинного законодавства та правил юридичної техніки, будучи не стільки ідеальною моделлю юридичних явищ та процесів, скільки виконуючи функції систематизації права, його кодифікації, надання йому випереджаючого прогнозуючого характеру та активного начала. Усі вони є науковим відтворенням тих політичних та соціологічних моделей, які їм передують та які вони покликані забезпечити. (ст. 27)
Різноманітність концепцій (теорій) місцевого самоврядування зумовили появу різних підходів щодо визначення його сутності у сучасній науці. Комплексне визначення поняття самоврядування, що враховує більшість його ознак, передбачає заснування на саморегуляції різновиду соціального управління, в основу якого покладено спільне вирішення учасниками суспільних відносин їх справ, що поєднується з виконанням прийнятих рішень. (ст.34)	Різноманітність концепцій (теорій) місцевого самоврядування зумовили появу різних підходів щодо визначення його сутності у сучасній науці. Комплексне визначення поняття самоврядування, що враховує більшість його ознак, передбачає заснування на саморегуляції різновиду соціального управління, в основу якого покладено спільне вирішення учасниками суспільних відносин їх справ, що поєднується з виконанням прийнятих рішень. (ст. 28)

Більшість інститутів громадянського суспільства підкреслюють В. Нерсисянц, Є. Ковешніков, О. Батанов, формується і функціонує на засадах самоврядування й самоорганізації. Індивіди безпосередньо, через утворені ними органи вирішують питання своєї життєдіяльності, формують певні інститути для спільного задоволення своїх потреб та інтересів, створюють правила поведінки у формі соціальних, зокрема, правових норм, якими керуються у своїй діяльності. (ст. 35)	Більшість його інститутів формується і функціонує на засадах самоврядування й самоорганізації. Індивіди безпосередньо, через утворені ними органи вирішують питання своєї життєдіяльності, формують певні інститути для спільного задоволення своїх потреб та інтересів, створюють правила поведінки у формі соціальних, зокрема, правових норм, якими керуються у своїй діяльності. (ст. 31)
Тому ми одностайні у тому, що людина і громадянин, реалізуючи свої права, здійснює місцеве самоврядування поряд з іншими жителями, а не одноособово. Це право територіальної громади, а не окремої людини або громадянина, вирішувати питання місцевого значення. (ст. 35-36)	Слід звернути увагу, що громадянин, реалізуючи свої права, здійснює місцеве самоврядування поряд з іншими жителями, а не одноособово. Це право територіальної громади, а не окремого громадянина, вирішувати питання місцевого значення (ст. 31)
За її положеннями остання розглядається як низовий соціальний організм з публічно-правовими повноваженнями, які не делеговані державою, а належать їй за власним правом. (ст 32)	Прихильники органічної теорії Г. Спенсер, П. Жлієнфельд, Г. Аренс, Р. Ворс, Й. Блюнчлі розглядають громаду як низовий соціальний організм з публічно-правовими повноваженнями, які не делеговані державою, а належать їй за власним правом. (ст. 27)

Концепції та теорії місцевого самоврядування відіграють велику роль в удосконаленні чинного законодавства та правил юридичної техніки, будучи не стільки ідеальною моделлю юридичних явищ та процесів, скільки виконуючи функції систематизації права, його кодифікації, надання йому випереджаючого прогнозуючого характеру та активного начала. Усі вони є науковим відтворенням тих політичних, правових, соціологічних моделей, які їм передують та які вони покликані забезпечити. (ст.33)	Концепції та теорії місцевого самоврядування відіграють велику роль в удосконаленні чинного законодавства та правил юридичної техніки, будучи не стільки ідеальною моделлю юридичних явищ та процесів, скільки виконуючи функції систематизації права, його кодифікації, надання йому випереджаючого прогнозуючого характеру та активного начала. Усі вони є науковим відтворенням тих політичних а соціологічних моделей, які їм передують та які вони покликані забезпечити. (ст. 27-28)
Індивіди безпосередньо, через утворені ними органи вирішують питання своєї життєдіяльності, формують певні інститути для спільного задоволення своїх потреб та інтересів, створюють правила поведінки у формі соціальних, зокрема, правових норм, якими керуються у своїй діяльності. (ст. 49)	Індивіди безпосередньо, через утворені ними органи вирішують питання своєї життєдіяльності, формують певні інститути для спільного задоволення своїх потреб та інтересів, створюють правила поведінки у формі соціальних, зокрема, правових норм, якими керуються у своїй діяльності. (ст. 31)
Правові, економічні, політичні, соціальні, релігійні, культурні й інші відносини у громадянському суспільстві здійснюється за участю територіальної громади та її органів, що дає підстави для визначення місцевого самоврядування одним з основних інститутів громадянського суспільства. (ст. 49)	Більшість правових, економічних, політичних, соціальних, релігійних, духовних й інших відносин у громадянському суспільстві здійснюється за участю територіальної громади та її органів, що дає підстави для визначення місцевого самоврядування одним з основних інститутів громадянського суспільства. (ст. 31)

Відносини держави і територіальної громади, органів державної влади й місцевого самоврядування повинні формуватися за принципом взаємодії і протипа. Внаслідок такого переплетіння інституцій, їх спільних дій зміцнюється нова системна якість, попереджуються порушення прав і свобод людини, інтересів суспільства. (ст. 36)	Водночас відносини держави, органів державної влади й місцевого самоврядування мають будуватися за принципом взаємодії і протипа. Внаслідок такого переплетіння інституцій, їх спільних дій зміцнюється нова системна якість, попереджуються порушення прав і свобод людини, інтересів суспільства. (ст. 32)
Слід зазначити, що соціально-правова структура такого багатоаспектного явища включає громадян держави та іноземців, осіб без громадянства, які постійно проживають у селі, селищі, місті і користуються за конституцією такими ж правами і свободами, виконують такі ж обов'язки, як і громадяни держави, за винятками, встановленими законами. (ст. 61)	Слід зазначити, що соціально-правова структура такого багатоаспектного явища включає громадян держави та іноземців, осіб без громадянства, які постійно проживають у селі, селищі, місті і користуються за конституцією такими ж правами і свободами, виконують такі ж обов'язки, як і громадяни держави, за винятками, встановленими законами. (ст. 163)
Згодом виникає Магдебурзьке право (Jus Theutonicum Magdeburgense, Sachsische Weichbild або Magdeburger Weibildrecht), що зазвичай трактується як середньовічне міське право, за яким міста частково звільнялись від центральної адміністрації (королівські) або влади феодала (приватні), створювали самоврядні органи (ст. 76)	Згодом виникає Магдебурзьке право (Jus Theutonicum Magdeburgense, Sachsische Weichbild або Magdeburger Weibildrecht), що у більшості досліджень визначається як середньовічне міське право, за яким міста частково звільнялись від центральної адміністрації (королівські) або влади феодала (приватні), створювали самоврядні органи. (ст. 56)

Спочатку вони підпорядковувались королівській владі, а згодом звільненням міст від неї, Weichbild стало означати магдебурзьке міське право. У пруських володіннях магдебурзьке право під назвою хелминського права перетворилось на основний закон країни і зберегло таку роль і значення до 17 ст. Його суть полягала у тому, що міське населення звільнялось від юрисдикції урядової адміністрації (феодалів, воєвод, намісників, ін.) й місту надавалась можливість самоврядування на корпоративній основі. (ст.77)	Спочатку вони підпорядковувались королівській владі, а згодом звільненням міст від неї, Weichbild стало означати магдебурзьке міське право. У пруських володіннях магдебурзьке право під назвою хелминського права перетворюється на основний закон країни і зберегло це значення до 17 ст. Його суть полягала у тому, що міське населення звільнялось від юрисдикції урядової адміністрації (феодалів, воєвод, намісників, ін.) й місту надавалась можливість самоврядування на корпоративній основі. (ст. 57)
Магдебурзьке право поширилось на Польщу і було відоме під різними назвами, що стали зразками для інших магдебургій (наприклад, Хелм – хелмське право тощо). Звідси німецьке право поширилося на Литву і Русь. У Галичині таке право вперше з'являється ще при руських князях, а за час польського панування набуло характеру приватного привілею, даного німецьким мешканцям міста. Після унії Литви з Польщею 1386 р. Німецьке право інтенсивно поширювалось у литовсько-руських містах, польський уряд надавав містам, міським територіальним громадам привілеї. [посилання на Камінська Н.В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз: навч. посіб. К.: КНТ, 2010. 232 с] (ст. 77)	Магдебурзьке право поширилось на Польщу і було відоме під різними назвами, що стали зразками для інших магдебургій (наприклад, Хелм – хелмське право тощо). Звідси німецьке право поширилося на Литву і Русь. У Галичині таке право вперше з'являється ще при руських князях, а за час польського панування набуло характеру приватного привілею, даного німецьким мешканцям міста. Після унії Литви з Польщею 1386 р. німецьке право інтенсивно поширювалось у литовсько-руських містах, польський уряд надавав містам певні привілеї (немає посилання). (ст. 57-58)

Міста з магдебурзьким правом, розташовані на торгових шляхах, будували для іноземних купців «гостинні двори». Обов'язки ж «вільних» міст були невеликими, що фактично зводилися до сплати мита у державну скарбницю (магістрат розподіляв його на всіх міщан), у тому числі і незвичні податки на військові потреби. Тобто, міщани таких міст були привілейованим соціальним прошарком населення. [посилання на: Гошко Т.Д. Нариси з історії магдебурзького права в Україні XIV–поч. XVII ст. Львів: Афіша, 2002. 255 с. та Камінська Н.В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз: навч. посіб. К.: КНТ, 2010. 232 с]. (ст. 80)	Міста з магдебурзьким правом, розташовані на торгових шляхах, будували для іноземних купців „гостинні двори”. Обов'язки ж "вільних" міст були невеликими, що фактично зводилися до сплати мита у державну скарбницю (магістрат розподіляв його на всіх міщан), у тому числі і незвичні податки на військові потреби. Тобто, міщани таких міст були привілейованим соціальним прошарком населення (немає посилання). (ст. 59)
--	---

Разом з тим, наступний період до поч. XX ст. характеризується становленням в Україні загальноімперських форм місцевого самоврядування. Запроваджуються з 1838 р. для державних і вільних селян сільські товариства, що збігались із сільською громадою, мали корпоративну власність, якою розпоряджались обрані сільський схід, сільський голова та призначений сільський писар. Після земської реформи 1864 р. регіональне самоврядування на загальноімперських засадах передбачало губернські земські збори, що формувались за куріальною системою, обирали земську управу та губернатора. Подібним чином було організоване місцеве самоврядування і в повітах. За Міським положенням 1870 р. реформа місцевого управління проводилась на розсуд міністра внутрішніх справ з урахуванням місцевих особливостей, за принципом відділення розпорядчої влади від виконавчої, які надавалися думі й управі. Виборці не мали права давати гласним (групам, партіям) інструкцій, але багатонаціональний склад міст, ворогуючі групи виборців призвели до міської контрреформи 1892 р. Колегіальне вирішення міських справ нерідко було лише формальністю, а самоврядування перетворювалося у «фікцію» (ст. 84-85)	Тому наступний період до поч. XX ст. характеризується становленням в Україні загальноімперських форм місцевого самоврядування. Запроваджуються з 1838 р. для державних і вільних селян сільські товариства, що збігались із сільською громадою, мали корпоративну власність, якою розпоряджались обрані сільський схід, сільський голова та призначений сільський писар. Після земської реформи 1864 р. регіональне самоврядування на загальноімперських засадах передбачало губернські земські збори, що формувались за куріальною системою, обирали земську управу та губернатора. Подібним чином було організоване місцеве самоврядування і в повітах. За Міським положенням 1870 р. реформа місцевого управління проводилась на розсуд міністра внутрішніх справ з урахуванням місцевих особливостей, за принципом відділення розпорядчої влади від виконавчої, які надавалися думі й управі. Виборці не мали права давати гласним (групам, партіям) інструкцій, але багатонаціональний склад міст, ворогуючі групи виборців призвели до міської контрреформи 1892 р. Колегіальне вирішення міських справ нерідко було лише формальністю, а самоврядування перетворювалося у «фікцію» (ст. 61)
--	--

Характеристика будь-якого процесу чи явища є неповною без визначення суб'єктів його реалізації, втілення на практиці, носіїв та активних учасників, які сприяють розвитку, життєдіяльності даного процесу чи явища. (ст. 91)	Характеристика будь-якого процесу чи явища є неповною без визначення суб'єктів його реалізації, втілення на практиці, носіїв та активних учасників, які сприяють розвитку, життєдіяльності даного процесу чи явища. (ст. 138)
Подібно до загальної теорії права, де думки науковців розходяться, від широкого визначення суб'єкта права як будь-якого соціального суб'єкта, що потрапляє у правову реальність, у сферу дії права аж до розуміння його як особи, яка володіє правоздатністю й дієздатністю, здатна виступати учасником правовідносин, або навіть ототожнення його із суб'єктом правовідносин, дослідники у різних галузях права не відрізняються однозначністю поглядів. (ст. 92-93)	Подібно до загальної теорії права, де думки науковців розходяться, від широкого визначення суб'єкта права як будь-якого соціального суб'єкта, що потрапляє у правову реальність, у сферу дії права аж до розуміння його як особи, яка володіє правоздатністю та дієздатністю, здатна виступати учасником правовідносин, або навіть ототожнення його із суб'єктом правовідносин, юристи-міжнародники не відрізняються однозначністю поглядів. (ст. 139)
Спроби закріплення у деяких конституційних та інших актах положень, що впливають з теорії природного права, про те, що якість суб'єктів права – носіїв основних прав і свобод людина набуває «природним шляхом», що «вони належать кожному від народження», у практичному плані мають декларативний характер. Оскільки саме держава визначає, хто і за яких умов може бути суб'єктом права, а отже, і учасником правовідносин, які якості він повинен мати. Виключно правовими актами може встановлюватися і визначатися та	Спроби закріплення у деяких конституційних та інших актах положень що впливають з теорії природного права, про те, що якість суб'єктів права — носіїв основних прав і свобод людина набуває «природним шляхом», що «вони належать кожному від народження», у практичному плані мають декларативний характер. Оскільки саме держава визначає, хто і за яких умов може бути суб'єктом права, а отже, і учасником правовідносин, які якості він повинен мати. Виключно правовими актами може встановлюватися і визначатися та особлива юридична якість чи властивість, яка дозволяє особі чи організації

особлива юридична якість чи властивість, яка дозволяє особі чи організації стати суб'єктом права [посилання на: Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підручник. Видання 2-е, перероб. і доп. Харків : Еспада, 2009. 752 с.]. (ст. 95)	статисуб'єктом права. (немає посилання) (ст. 143-144)
...територіальні громади як добровільні об'єднання діють на підставі статуту або за рішенням місцевих референдумів об'єднуються з іншими громадами з метою здійснення самоврядування в межах конституції та законів держави. (ст. 152)	Такі добровільні об'єднання діють на підставі статуту або за рішенням місцевих референдумів об'єднуються з іншими громадами з метою здійснення самоврядування в межах конституції та законів держави. (ст. 163)
Слід зазначити, що соціально-правова структура такого багатоаспектного явища включає громадян держави та іноземців, осіб без громадянства, які постійно проживають у селі, селищі, місті і користуються за конституцією такими ж правами і свободами, виконують такі ж обов'язки, як і громадяни держави, за винятками, встановленими законами. (ст. 61)	Слід зазначити, що соціально-правова структура такого багатоаспектного явища включає громадян держави та іноземців, осіб без громадянства, які постійно проживають у селі, селищі, місті і користуються за конституцією такими ж правами і свободами, виконують такі ж обов'язки, як і громадяни держави, за винятками, встановленими законами. (ст. 163)

Тут закріплено за місцевими і регіональними владами право співпрацювати поза національними кордонами в межах їх внутрішньодержавних повноважень з питань створення спільних служб, будівництва спільних об'єктів або охорони довкілля; включає моделі угод стосовно регіонального транскордонного планування, економічного розвитку, охорони навколишнього середовища. (ст. 111)	Конвенція визнає за місцевими і регіональними владами правоспівпрацювати поза національними кордонами в межах їх внутрішньодержавних повноважень з питань створення спільних служб,будівництва спільних об'єктів або охорони довкілля; включає моделі угодстосовно регіонального транскордонного планування, економічного розвитку,охорони навколишнього середовища. (ст. 176)
У Білій книзі Європейського урядування 2001 р. переглянуто підхід до використання різними інституціями ЄС як центрального, так і регіонального рівня влади, яку їм надано громадянами держав-членів, чітко сформульовано принципи належного управління. Без належного впорядкування управлінських відносин неможливе повноцінне функціонування громад усіх рівнів, узгоджена діяльність їх органів влади (посилання на: European Governance. A WhitePaper. Brussels: Commission of the European Communities, 2001. 35 р.). (ст. 113)	У Білій книзі Європейського урядування 2001 р. переглянуто підхід довикористання різними інституціями ЄС як центрального, так і регіонального рівня влади, яку їм надано громадянами держав-членів, чітко сформульованопринципи належного управління. Адже без належного впорядкуванняуправлінських відносин неможлива узгоджена діяльність усіх органів влади (немає посилання). (ст. 186)

Оскільки право на участь у місцевому самоврядуванні реалізується за належністю до відповідних територіальних громад і в сучасних умовах зростає значення цих первинних суб'єктів місцевого самоврядування. Безпосередньо людина, колективи, бізнесові структури об'єднані спільною територією проживання спроможні чітко сформулювати, вирішити чи запропонувати оптимальні та ефективні шляхи розв'язання існуючих проблем місцевого значення. (ст. 176-177)	Право на участь у місцевому самоврядуванні реалізується за належністю до відповідних територіальних громад і в сучасних умовах зростає значення цих первинних суб'єктів місцевого самоврядування. Безпосередньо людина, колективи, об'єднані спільною територією проживання спроможні чітко сформулювати, вирішити чи запропонувати оптимальні та ефективні шляхи розв'язання існуючих проблем місцевого значення. (ст.283)
---	---

Міністерство освіти і науки України Київський університет туризму економіки і права УДК: 341.222:342(477) Березенко Віктор Вікторович Правовий режим державного кордону України: конституційно-правові аспекти регулювання та захисту Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук Науковий керівник: Камінська Наталія Василівна, доктор юридичних наук, професор 2017	Київський національний університет імені Тараса Шевченка УДК 339; 341.1–341.2 Камінська Наталія Василівна Європейська система місцевого і регіонального самоврядування (міжнародно-правові засади становлення, функціонування та розвитку) Науковий консультант: Білас Іван Григорович, Заслужений юрист України доктор юридичних наук, доктор історичних наук, професор 2013
---	---

У марксизмі, що також базується на принципі діалектичного пізнання, соціальні явища набувають класового характеру. Класова структура соціуму поряд із соціальними цінностями, релігійними догмами, логічними ідеями є відображенням економічного базису суспільства. (ст. 75-76)	У свою чергу, у марксизмі, що також базується на принципі діалектичного пізнання, соціальні явища набувають класового характеру. Оскільки класова структура соціуму разом із соціальними цінностями, релігійними догмами, соціальними експериментами і логічними ідеями є відображенням економічного базису суспільства. (ст. 102)
Зараз такий зональний підхід конкурує з адміністративним, що зрівнює прикордонну територію і прикордонний регіон держави. Він виправданий до визначення прикордонних територій у контексті позиції Ради Європи і ЄС на їх місце в адміністративно-територіальному поділі держави і не слід розглядати як вияв бюрократичної казуїстики з боку європейських інституцій. Розширення прикордонної території від «зони» до «регіону» віддзеркалює втрату впливу бар'єрної функції кордону і зростаючу актуальність функції контактної. (ст. 181)	Сьогодні зональний підхід конкурує з адміністративним, який полягає у розумінні прикордонної території держави як АТО, що знаходиться на нижчому після державного рівні. Тобто адміністративний підхід зрівнює прикордонну територію і прикордонний регіон держави. Він є виправданим до визначення прикордонних територій у контексті позиції РЄ і ЄС на їх місце в адміністративно-територіальному поділі держави і не слід розглядати як вияв бюрократичної казуїстики з боку європейських інституцій. Розширення прикордонної території від "зони" до "регіону" віддзеркалює більшу втрату впливу бар'єрної функції кордону і зростаючу актуальність функції контактної. (ст. 258)

Зміст прикордонного регіону визначається у транскордонному сенсі як потенційний регіон з притаманною географією, екологією, етнічними групами, економічними можливостями тощо, але розділений суверенітетом урядів по обидва боки кордону. Він характеризується наявністю спільних проблем, які належать до просторової і секторної площин, соціальної та культурної діяльності. (ст. 181)	Зміст прикордонного регіону визначається у транскордонному сенсі як потенційний регіон з притаманною географією, екологією, етнічними групами, економічними можливостями тощо, але розділений суверенітетом урядів по обидва боки кордону. При цьому він характеризується наявністю спільних проблем, які належать до просторової і секторної площин, соціальної та культурної діяльності. (ст. 259)
Забораються застереження і визнається юридична сила у внутрішньодержавному просторі угод про транскордонну (прикордонну) співпрацю. Прийняті в рамках таких угод рішення здійснюються територіальними громадами і владами в межах їх національної правової системи, відповідно до законодавства європейських країн. (ст. 182)	Збораються застереження і визнається юридична сила у внутрішньодержавному просторі угод про транскордонну(прикордонну) співпрацю. Прийняті в рамках таких угод рішення здійснюються територіальними громадами і владами в межах їх національної правової системи, відповідно до законодавства європейських країн. (ст. 259)
Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями 1980 р., ратифікована Україною, розглядається не тільки як правовий документ, а також покликана виконувати роль методичного посібника щодо організації та юридичного оформлення такого співробітництва як на міждержавному рівні, так і на рівні регіональних і місцевих влад. (ст. 183)	До речі, вона розглядається не тільки як правовий документ, а також покликана виконувати роль методичного посібника щодо організації та юридичного оформлення такого співробітництва як на міждержавному рівні, так і на рівні регіональних і місцевих влад. (ст. 264)

Принциповим положенням, покладеним в основу будь-якої форми такої співпраці, є дотримання національних законодавств і повага до міжнародних зобов'язань держав, до яких належать територіальні громади або влади, що є суб'єктами договірних відносин про транскордонне співробітництво. (ст. 183)	Принциповим положенням, покладеним в основу будь-якої форми такої співпраці, є дотримання національних законодавств і повага до міжнародних зобов'язань держав, до яких належать територіальні громади або влади, що є суб'єктами договірних відносин про транскордонне співробітництво. (ст. 264)
---	---